

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/194686,Zakonczenie-sledztwa-w-sprawie-spowodowania-smierci-Antoniego-Jacka-Jerza.html>
01.03.2026, 09:39

Zakończenie śledztwa w sprawie spowodowania śmierci Antoniego Jacka Jerza

Data publikacji 04.12.2023

Śledztwo w sprawie spowodowania śmierci Antoniego Jacka Jerza dnia 31 stycznia 1983 roku w Radomiu zostało podjęte na nowo w dniu 25 sierpnia 2022 roku w ramach przedsięwzięcia „Archiwum Zbrodni”. Zachodziła bowiem konieczność zbadania, w ramach postępowania karnego, danych przekazanych Instytutowi Pamięci Narodowej zarówno przez osoby najbliższe pokrzywdzonemu, jak też osoby trzecie, odnoszących się do okoliczności bezpośrednio poprzedzających zgon Antoniego Jacka Jerza.

Informacje przekazane przez świadków sugerowały bowiem, że funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa mogli podjąć bezprawne działania operacyjne wobec Antoniego Jacka Jerza, które polegały na spowodowaniu podania mu nieustalonych środków farmakologicznych, co doprowadziło do jego śmierci dniu 31 stycznia 1983 roku w Radomiu.

W toku śledztwa przeprowadzono ekshumację zwłok Antoniego Jacka Jerza z mogiły na cmentarzu przy ul. Limanowskiego w Radomiu oraz powołano biegłych z Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie, celem przeprowadzenia badań antropologicznych oraz toksykologicznych pod kątem ustalenia obecności toksycznych substancji zewnątrzpochodnych mogących wywołać zgon pokrzywdzonego.

Równocześnie wystąpiono o przeprowadzenie kwerend w archiwach w Polsce oraz Archiwum Dokumentów Służby Bezpieczeństwa Państwowego byłej NRD w Berlinie. Czynności w tym zakresie pozwoliły na przeprowadzenie dowodów z dokumentów wskazujących na silnie ofensywne i wielopłaszczyznowe działania podejmowane wobec Antoniego Jacka Jerza przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa.

W śledztwie przeprowadzano także dowody z zeznań świadków, w tym z wykorzystaniem środka w postaci Europejskiego Nakazu Dochodzeniowego.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dostarczył danych, które w sposób dostateczny uzasadniałyby przyjęcie, że śmierć Antoniego Jacka Jerza była następstwem działań operacyjnych Służby Bezpieczeństwa polegających na podaniu pokrzywdzonemu substancji zewnątrzpochodnych w celu pozbawienia go życia.

Z opinii biegłych Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie wynikało bowiem, że w

zwłokach Antoniego Jacka Jerza nie znaleziono substancji w postaci związków chemicznych, metali i metaloidów, których obecność mogłaby jednoznacznie wskazywać na użycie ich w celach przestępczych.

Przeprowadzone w toku śledztwa liczne dowody z dokumentów oraz z zeznań świadków nie potwierdziły okoliczności podnoszonych przez rodzinę pokrzywdzonego oraz Jego byłych współpracowników, które miały wskazywać, że śmierć Antoniego Jacka Jerza była następstwem bezprawnych działań funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa.

W materiałach wytworzonych przez Służbę Bezpieczeństwa ujawniono co prawda pismo szefa Służby Bezpieczeństwa w Radomiu z dnia 7 grudnia 1982 roku, w którym sformułował on polecenie przygotowania „przedsięwzięcia specjalnego” wobec Antoniego Jacka Jerza, które miało zostać „zlecone Naczelnikowi Wydziału III około 2 tygodni temu”, jednak w śledztwie nie udało się ustalić na czym owo przedsięwzięcie miało polegać.

Brak jest zatem podstaw do kwestionowania ustaleń poczynionych w następstwie przeprowadzonej w 1983 roku sekcji zwłok Antoniego Jacka Jerza, iż przyczyną zgonu wymienionego był zawał serca – ostra niewydolność wieńcowa w przebiegu miażdżycowo zwężonych naczyń wieńcowych.

Zgromadzone w toku śledztwa dokumenty Służby Bezpieczeństwa z lat 80 – tych ub. wieku jednoznacznie wskazują, iż wobec Antoniego Jacka Jerza podjęto szerokie działania operacyjne polegające na inwigilacji pokrzywdzonego oraz Jego rodziny (w śledztwie ustalono dane 33 tajnych współpracowników SB, których zadaniem było m. in. zapewnienie stałego dopływu informacji o Antonim Jacku Jerzu). Działania te zmierzały ponadto do utrudniania życia pokrzywdzonemu, dyskredytowania i kompromitowania z wykorzystaniem nieprawdziwych informacji, wytworzenia poczucia stałego zagrożenia i lęku o przyszłość, niszczenia więzów społecznych i rodzinnych, zachwiania podstaw bytu materialnego rodziny poprzez utrudnianie podjęcia pracy, czynienia trudności administracyjnych. Wskazać też należy, iż Antoni Jacek Jerz był jednym z najdłużej więzionych działaczy opozycyjnych w okresie stanu wojennego, będąc ponad rok pozbawionym wolności z mocy bezprawnej decyzji o internowaniu.

Wskazane działania musiały wywołać u Antoniego Jacka Jerza olbrzymi stres, niepokój, obciążenie psychiczne i wysiłek fizyczny, co nie pozostawało bez wpływu na stan Jego zdrowia.

W tym kontekście Antoni Jacek Jerz jest ofiarą systemu komunistycznego w Polsce.

Naczelnik
Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu w Szczecinie
prok. Marek Rabiega

Szczecin, dnia 4 grudnia 2023 r.